

Homofobija u sportu

Vukešin, Vanja

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Kinesiology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:265:366913>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Kinesiology Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET OSIJEK

Sveučilišni preddiplomski studij Kineziologija

HOMOFOBILJA U SPORTU

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Društvo i sport

Mentor : dr.sc. Ivica Kelam

Student: Vanja Vukešin

Osijek, 2021.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET OSIJEK

Sveučilišni preddiplomski studij Kineziologija

HOMOFOBLIJA U SPORTU

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Društvo i sport

JMBAG: 0267039732

E-mail: @kifos.hr

Mentor: dr.sc. Ivica Kelam

Osijek, 2021.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni (navesti vrstu rada: završni / diplomski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
3. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Vanja Vukešin

JMBAG: 0267039732

e-mail za kontakt: vanja.vukesin123@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski studij Kineziologija

Naslov rada: Homofobija u sportu

Mentor/mentorica završnog / diplomskog rada: dr.sc. Ivica Kelam

U Osijeku, 2021. godine

Potpis _____

SAŽETAK:

U ovom radu objasniti ću što točno predstavlja termin „homofobija“ te reći nešto općenito o homofobiji. Također ću navesti primjere gdje su se događale takve stvari i gdje se najviše događaju. Razlog zbog kojeg sam odabrao ovu temu je da ukažem na drugu stranu u sportu, isto kao što se često događaju rasistički ispadi prema ljudima drugačije boje kože, isto tako ima mnoštvo slučajeva homofobije. Mišljenja sam da svi ljudi zaslužuju sudjelovati i natjecati se u sportu, neovisno o boji kože, državnoj ili religijskoj pripadnosti ili spolnoj orijentaciji. Stoga, ću u ovom radu govoriti o homofobiji te primjerima homofobije iz svijeta sporta a i Hrvatske.

Ključne riječi: *homofobija, sport, LGBT*

Abstract:

In this paper, I will explain exactly what the term „homophobia“ means and say something in general about homophobia. I will also give examples of where such things have happened and where they happen the most. The reason I chose this topic is to point to the other side in sports, just as racist outbursts towards people of different skin color often happen, there are also a multitude of cases of homophobia. I am of the opinion that all people deserve to participate and compete in sports, regardless of skin color, national or religious affiliation or sexual orientation. Therefore, in this paper I will talk about homophobia and examples of homophobia from the world of sports and Croatia.

Keywords: *Homophobia, sports, LGBT*

SADRŽAJ

1	UVOD	2
2	HOMOFOBIIJA	2
3	VRSTE HOMOFOBIIJE	3
3.1	Institucionalizirana homofobija	4
3.1.1	Religije	4
3.1.2	Vlade.....	5
3.2	Emocionalna homofobija.....	6
3.3	Socijalna homofobija	6
3.4	Internalizirana homofobija.....	7
4	HOMOFOBIIJA U SPORTU.....	9
4.1	Nogomet.....	10
4.1.1	Engleska	13
4.1.2	Njemačka.....	17
4.1.3	Hrvatska.....	19
5	BORBA PROTIV HOMOFOBIIJE U EUROPI I HRVATSKOJ	25
6	ZAKLJUČAK	26
7	LITERATURA.....	27
8	ŽIVOTOPIS	28

1 UVOD

Svrha ovog rada je da se ukažu problemi današnjice s kojima se susreću osobe u sportu koje zanima isti spol. Homofobni ispadi se često događaju u sportu ali se takvim stvarima ne pridodaje previše medijske pažnje nego se tu i tamo može pročitati nekakav ispad prema LGBT osobama. Značenje izraza LGBT je (L- lesbian, G- gay, B- bisexual, T- trans). Problem koji se događa u svijetu sporta je što ima mnogo sportaša, navijača i ostalih sudionika koji ne prihvaćaju osobe koje se deklariraju kao LGBT te ih ne žele da sudjeluju u sportu zbog nekih njihovih razloga. Tada se događa da takve osobe pretrpljuju veliku mržnju od strane navijača na utakmicama (najčešće u nogometu) i zbog toga ne mogu ispuniti svoje ciljeve jer imaju konstantu vanjsku prijetnju i strah od takvih ljudi. Najviše se navijači koriste ružnim povcima sa tribina i skandiranjem pa čak i transparentima, dok suigrači ili sportaši ne pričaju o tome javno jer im može oštetiti karijeru , ipak postoje slučajevi koji isplivaju na površinu. Takvih slučajeva samo kod nas u Hrvatskoj ima puno a kamoli onda u svijetu.

Slika 1. Zastava LGBT zajednice

Izvor: <https://lgbti.ba/koja-su-znacjenja-zastava-lgbtq-zajednice/>

2 HOMOFBIJA

Riječ „homofobija“ dolazi od grčke riječi *homos* što znači isti ili jednako i *phobos* što znači strah. Izraz homofobija je termin koji se koristi kada označujemo svakakve negativne osjećaje i stavove prema osobama koje su percipirane kao homoseksualne, a i prema samim osobama koje se deklariraju kao homoseksualci. Najviše uključuje strah, predrasude, mržnju i slično. Također, termin „homofobija“ se koristi u različitim pravnim dokumentima od kojih je jedna od najznačajnijih „Rezolucija Europskog parlamenta o borbi protiv homofobije“ koja je izdana 2012.godine. (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-20120222_EN.html?redirect).

Nakon završetka II. svjetskog rata u Europi i na zapadu su sve više počele djelovati organizacije koje se bore za prava LGBT osoba. Podršku im pružaju mnogi medijski i politički radnici, te znanstvene zajednice. Zbog toga se stav ljudi u zemljama na zapadu prema homoseksualnim osobama uvelike modificirao. Ujedno, počeli su se javljati i različiti alternativni nazivi za homofobiju zbog toga što izraz „homofobija“ u sebi sadrži riječ „fobija“ što predstavlja strah od nekoga ili nečega. Statistika zločina iz mržnje koju je izdao Nacionalni ured za tisak FBI-a kaže da čak 19,3 % ubojstva iz mržnje u SAD-u se dogodio upravo prema homoseksualcima. (<https://archives.fbi.gov/archives/news/pressrel/press-releases/fbi-releases-2010-hate-crime-statistics>)

3 VRSTE HOMOFOBIJE

Homofobija se može očitati u različitim oblicima i formama poput: institucionalizirane homofobije, emocionalne, socijalne, racionalne ili internalizirane homofobije.

3.1 Institucionalizirana homofobija

Ova vrsta homofobije označava termin kojim se opisuju brojni načini sistematske diskriminacije od strane vlade, poslovnog sektora, te vjerske i strukovne organizacije na temelju seksualne orijentacije ili identiteta. Također se odnosi na svjetske religije koje sadrže anti-homoseksualna vjerovanja ili stavove, ali isto je bitno znati i napomenuti da i u raznim religijskim zajednicama postoje ljudi koji se ne protive homoseksualnosti.

3.1.1 Religije

U svijetu, mnoge religije sadrže stavove i učenja kojima se protive prema homoseksualnosti. Postoje i poneke religije koje imaju neutralne stavove te odnose prema homoseksualizmu jer najčešće ih smatraju trećim rodnom. U religijama koje se protive homoseksualizmu se mogu pojaviti religijske denominacije (podgrupe unutar jedne religije, primjer: Islam- suniti i šije) koje čak i provode isto spolne brakove ili ih samo prihvaćaju kao i sve ostale ljude.

3.1.1.1 Kršćanstvo

U kršćanstvu postoje različiti pogledi na homoseksualnost i spolnu orijentaciju, čak i unutar iste denominacije postoje različiti stavovi i gledišta. Unutar Katoličke crkve grešnim se smatra svaki seksualni čin koji je počinjen sa osobom sa kojom nije vezan sakramentom ženidbe. Homoseksualna djela smatraju se teškim grijehom i poremećajem koje se kosi sa zakonima prirode. (<https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffos%3A1628/datastream/PDF/view>)

Što se tiče Pravoslavnih crkvi, one također osuđuju homoseksualne činove kao i Katolička crkva zbog toga što ih veže duga zajednička povijest te su ostali kod tog konzervativnog stava. Jedino u Američkim pravoslavnim crkvama se može naići na dobrodošlicu prema homoseksualnim osobama. U Protestantским crkvama pak postoji najviše pod-crkvi koje odobravaju isto spolne brakove

i nemaju ništa protiv toga, ali također ima i onih koje drže konzervativan stav prema tome kao i Katolička te Pravoslavna crkva.

Neke od protestantskih crkava koje podržavaju isto spolne brakove su Ujedinjena crkva Kanade i Ujedinjena crkva Kristova. (<https://www.nytimes.com/2005/07/05/us/united-church-of-christ-backs-samesex-marriage.html>)

Biblija u Starom Zavjetu sadrži ulomke koji se protive homoseksualnosti. Takvi ulomci su priča o uništenju Sodome i Gomore i 22.redak,18 poglavlje ("*Ne lijegaj s muškarcem kako se liježe sa ženom! To bi bila grozota.*").

U Novom Zavjetu u 1.poslanici Korinćanima 6 redak, 9 poglavlje također se spominje protivljenje prema homoseksualnosti. (*„Ne znate li da oni koji čine zlo neće baštiniti Božje kraljevstvo? Nemojte se zavaravati! Ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubnici, ni homoseksualci,..“*)

3.1.1.2 Islam

U Islamu stav prema homoseksualizmu je okrutniji nego kod Kršćanstva. To nam govori da Suniti i Šije (dva najveća ogranka Islama) zabranjuju homoseksualnost jer je prema šerijatskom pravu, homoseksualnost zločin. Postoji podatak da u Afganistanu kad su talibani bili na vlast homoseksualnost se kažnjavala smrću, dok danas se kažnjava zatvorom ili novčanom kaznom. (<https://www.dw.com/en/afghanistan-lgbtq-people-fear-for-their-lives-under-taliban-rule/a-59144208>)

3.1.2 Vlade

U današnjim državama u svijetu homoseksualnost je ilegalna u njih 74. Kod njih postoje vrlo slični zakoni i kazne. Protiv homoseksualaca najviše protivio bivši predsjednik Zimbabvea Robert Mugabe. Nasilno je provodio politiku protiv homoseksualaca i LGBT osoba. U kolovozu 1995.godine je javno osudio homoseksualnost te izjavio: *„Ako vidite da se ljudi paradiraju kao lezbijke i homoseksualci, uhapsite ih i predajte policiji!“* . Nakon toga je parlament u Zimbabveu zabranio , tj. uveo u zakonodavstvo zabranu o homoseksualnim činovima. U Velikoj Britaniji se do polovice 20. stoljeća za javno isticanje homoseksualizma

dobivalo po 10 godina zatvora, dok se u bivšoj britanskoj koloniji Nigeriji takva kazna primjenjuje i danas, s time da ona seže i do 14.godina zatvora. (<https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20210418135955423>)

U Mađarskoj je uveden novi zakon u kojem se zabranjuje homoseksualna propaganda kod maloljetnika putem filmova, reklama i edukacijskih programa. (<https://www.france24.com/en/europe/20210707-hungary-s-controversial-anti-lgbt-law-goes-into-effect-despite-eu-warnings>)

Mađarska je tim potezom naštetila pravima LGBT osoba. Predsjednik Viktor Orban i vlada Mađarske su tim zakonom pooštrile kazne za pedofiliju, širenje homoseksualizma među djecom. U obrazloženju stoji da homoseksualnost može naštetiti maloljetnicima. Protiv tog zakona bio je i prosvjed ispred parlamenta u Budimpešti gdje je sudjelovalo više od 10.000 ljudi. (<https://www.france24.com/en/europe/20210724-thousands-join-budapest-pride-march-to-protest-anti-lgbtq-education-law-in-hungary>)

3.2 Emocionalna homofobija

Kada homofobiju gledamo sa emocionalne strane može se vidjeti da dosta ljudi koji su homoseksualci najviše osuđuju homoseksualne osobe, te su i sami najveći homofobi. To se događa zbog toga što se žele uklopiti u društvo i ne žele da ih ljudi osuđuju kao što to oni rade. Prikrivaju se radi straha od otkrivanja društvu te samim time najviše upadaju u depresiju, anksioznost pa čak vrše i nasilje.

3.3 Socijalna homofobija

Za socijalnu homofobiju možemo reći da je jako povezana sa emocionalnom. Kod socijalne homofobije također prevladava strah od otkrivanja svoje seksualne orijentacije pred društvom. Homoseksualci se boje da će biti osuđivani zbog toga što su drugačiji. To se najviše događa u muškim sportovima, pogotovo u nogometu i ragbiju. U današnjem društvu se još uvijek sprječava homoseksualce i biseksualce da imaju jednaka prava i slobode kao i

heteroseksualci. Zbog toga dolazi do sukoba sa vlastitim sobom jer se smatraju građanima drugoga reda.

3.4 Internalizirana homofobija

Ova vrsta homofobije se odnosi na ne prihvaćanje vlastite seksualnosti kod homoseksualnih osoba, naravno tu se još i nadovezuju predrasude o njima te negativna percepcija. Internalizirana homofobija uključuje negativne globalne stavove o homoseksualnosti, nelagodu povezanu s otkrivanjem svoje seksualne orijentacije drugima, otuđenje od LGBT zajednice, i nelagodu vezanu uz istospolne seksualne odnose (Newcomb i Mustanski, 2010, prema Kamenov i sur. 2016). U nekim provedenim istraživanjima došlo se do zaključka da su homofobne osobe ponekada i osobe sa potisnutom homoseksualnošću što nam govori da takve osobe su najglasniji homofobi samo da se osjećaju „normalno“. Možemo pretpostaviti da internalizacijom negativnih stavova daje krivu sliku o sebi te dolazi do sukoba unutar samoga sebe koji snižavaju samopouzdanje i vode k poricanju vlastite vrijednosti. Naime, čak i kada neki LGBT pojedinac nije meta nasilja i diskriminacije, niti se otkrio drugima u svojoj okolini, čime je očito dalje izbjegao odbacivanje i/ili nasilje i diskriminaciju, još uvijek može biti pod stresom kojem je izvor on sam odnosno čiji izvor je homonegativnost koja je internalizirana u sliku o sebi (Meyer, 2007). Internalizirana homofobija je općenito viđena kao „seksualni identitet karakteriziran stalnim, strukturiranim negativnim osjećajima, posebno osjećajem srama, i samomržnje.“ (Moss 2003, str: 197). Također, ima velik utjecaj na mentalno zdravlje osobe koje je rezultat odrastanja u kulturi koja posebno osuđuje homoseksualizam. S toga, vrlo je bitno smanjiti razine internalizirane homofobije koju osoba proživljava pomoću savjetovanja ili terapije, a sam koncept internalizirane homofobije je bitan pokazatelj i predstavnik onoga s čime se susreću sve ne-homoseksualne osobe.

4 SPORT

Sport je svaka aktivnost (fizička i psihička) koja ima svoja definirana pravila. Prema definiciji sport je „*skupni pojam za tjelovježbene aktivnosti u kojima dominira natjecateljski duh; njegovanje tjelesnih svojstava i sposobnosti, njihovo provjeravanje i unaprjeđivanje putem igre, borbe i natjecanja.*“

(<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=59859>)

Sport je raširena i popularna društvena pojava, sastavni dio kulture suvremenoga društva. Cilj sporta je nadmetanje sa protivnikom ili protivnicima uz primjenu pravilnog sustava bodovanja da bi se ostvario pobjednik. Sportove možemo podijeliti u dvije kategorije a to su : grupni i samostalni. U grupne sportove spadaju sportovi poput nogometa, rukometa, košarke, odbojke, vaterpola i slično, a u samostalne spadaju atletika, gimnastika, judo, fitness, itd. Razlika između tih dvaju grupa je u tome što se kod grupnih (zajedničkih) sportova natječe grupno, dok kod samostalnih je pojedinac taj koji se samostalno zalaže za svoj uspjeh u određenom sportu. Za sport možemo reći i da je vrlo bitan, čak i sastavni je dio društvenih potreba pojedinca. Njime se potiče suradnja između više ljudi koji imaju zajednički cilj a to je poboljšanje vlastitog zdravlja, socijalizacije, fizičkog i duhovnog odgoja te same kvalitete života.

Slika 2. Sportovi

Izvor: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sport>

5 HOMOFBIJA U SPORTU

Glavna tema i sam naslov ovoga rada je homofobija u sportu. Što se tiče homofobije u sportu najprije treba reći da se pojavljuje i kod muškaraca i kod žena. Kao što sam već prije naveo da su najveći homofobi upravo osobe koje imaju homoseksualne osjećaje prema ostalim suigračima, osoblju, upravi itd. Kod sportaša vrlo je nezgodno uočiti tko je zapravo homoseksualna osoba ako takva osoba nije javno izrekla svoj stav, zato jer su suigrači ili suigračice zajedno svaki dan na treninzima i utakmicama te se ne može uočiti ili primijetiti da je neko od njih homoseksualac. Ako homoseksualna osoba javno izlazi govoriti o svojoj seksualnoj orijentaciji, uvijek se nađe neko od suigrača ili čak navijača koji imaju homofobni stav i protive se takvoj osobi te zahtijevaju određene sankcije ili neku vrstu kažnjavanja. Za homofobiju u svijetu sporta se može reći da se često pojavljuje neki slučaj, mada se dosta toga i zanemaruje. Mediji su ti koji bi trebali forsirati i osuđivati javno one osobe koje su imale homofobni ispad, radi toga da takva stvar doprije do većine ljudi i da se pokuša to iskorijeniti. Najviše zbog toga što sport pripada svima i invalidnim osobama, crncima, muslimanima, itd...a ne samo „normalnima“. Ljudi se moraju osvijestiti da je ljepota sporta u tome što se njime mogu baviti skoro svi te treba omogućiti svakoj osobi koja se želi baviti sportom neovisno o tome dali profesionalno ili rekreativno, da sudjeluje i uživa a ne da trpi pritisak od strane suigrača, navijača ili kog drugog samo zato što je drugačija.

Govorit ću o homofobiji u nogometu jer je to ipak najpoznatiji sport na svijetu te se u njemu može naći najviše slučajeva homofobije.

Slika 3. Zastava LGBT zajednice na nogometnoj utakmici

Izvor: <https://www.dw.com/en/homophobia-what-is-sport-doing-to-combat-it/a-46510083>

5.1 Nogomet

U nogometu ima velik broj slučajeva homofobije i rasizma. Najviše u elitnim ligama poput engleske Premier lige, njemačke Bundes lige pa čak i kod nas u HNL-u. Zašto dolazi do homofobnih ispada tijekom nogometnih utakmica teško je reći. Mišljenja sam da do toga dolazi jer nogomet je pretežno „muški“ sport i zbog toga dolazi do vrijeđanja i omalovažavanja LGBT osoba. Ipak FIFA i UEFA vode borbu protiv homofobije i rasizma, međutim to je jako teško iskorijeniti i uvijek se nađe poneki povik s tribina prema takvim osobama. Zbog toga LGBT osobe su u strahu javno priznati da su gay ili trans jer može doći do toga da više neće moći sigurno igrati nogomet a kamo li šetati ulicom u nekom gradu. Nogomet je sport gdje bi svi pred „loptom“ trebali biti jednaki a ne da se dijele na bijelce, crnce, gay, i slično. Najveći homofobi u nogometu su navijači. Postoje ekstremne navijačke skupine koje se deklariraju kao Neo-nacisti ili fašisti (najpoznatiji su navijači S.S.Lazia iz Italije) koji vrijeđaju i pozivaju na mržnju protiv nogometaša crne rase i LGBT osoba. Onda ima i slučajeva gdje predsjednici klubova, treneri, igrači i suigrači otvoreno govore protiv

takvih osoba, neki svjesno a neki i nesvjesno, time daju do znanja javnosti da su homofobi. Velika većina njih nakon što daju izjavu za medije ili počine neko homofobno djelo, se odmah žele putem medija ograditi od toga i na sve moguće načine žele to demantirati (izbjegavanje kazne).

Iako, u mnogim sportovima došlo je do liberalizacije u kojoj su se LGBT sportaši osjećali ohrabreno ili bar malo ugodnije time što su javno otkrili svoju spolnu pripadnost u nogometu do toga nije došlo. Mnogi gay nogometaši su ostali „sakriveni“ tijekom svojih igračkih karijera da se ne dovedu u opasnosti. Neki igrači su ipak otvoreno priznali javnosti da su gay ali najčešće nakon završetka karijere.

Lista LGBT nogometaša:

1. Liam Davies (Englez) – Karijeru započeo 2004. , deklarirao se kao homoseksualac 2009.godine

Slika 4. Liam Davies

Izvor: <https://www.shropshirestar.com/sport/boxing/2020/04/04/boxer-liam-davies-waits-to-follow-in-fathers-footsteps/>

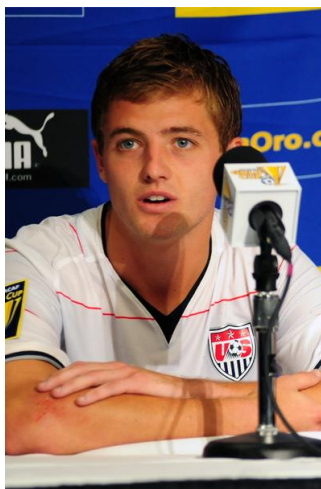
2. Justin Fashanu (Englez) – Karijera- 1978.-1997., deklarirao se 1990. godine

Slika 5. Justin Fashanu

Izvor: <https://www.index.hr/tag/204460/justin-fashanu.aspx>

3. Robbie Rogers (Amerikanac) – Karijera- 2005.-2017., deklarirao se 2013.

Slika 6. Robbie Rogers

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Robbie_Rogers

4. Thomas Hitzlsperger (Nijemac) – Karijera- 2001.-2013., deklarirao se 2014.
Jedini igrač iz Engleske Premier Lige koji je se deklarirao homoseksualcem.

Slika 7. Thomas Hitzlsperger

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Hitzlsperger

5.1.1 Engleska

Engleska kultura dobila je naziv „kultura neprijateljstva“. Sve je krenulo još od industrijske revolucije sredinom 19. stoljeća. Pošto su radnici iz tvornica morali naporno raditi svaki dan da bi se prehranili, nogomet su koristili kao svoju vrstu „ispušnog ventila“. Mislili su da igranjem nogometa dječaci izgrađuju svoju muškost te su iznad sebe imali dominantnu mušku figuru (trenera). Tako su putem nogometa dječaci usklađivali svoj rodni identitet s ekstremnim oblikom muškosti i osuđivali svaki oblik homoseksualnosti i feminizma. Stoga, priznati da si homoseksualac u ono vrijeme bilo je prosto nemoguće, radi vrijeđanja muškosti svih ostalih. Da bi mogli takvo nešto izjaviti, morali su jako dugo čekati.

Za Englesku se može reći da je začetnik huliganizma na nogometnim stadionima i van njih. U 20.stoljeću Englezi su masovno počeli organizirati navijačke grupe ili skupine, oni to nazivaju „Firme“, kojima je bio cilj bodriti svoj klub navijanjem a i tučnjavom. Opće je poznato da se u Engleskoj događalo masu tučnjava između navijačkih skupina van stadiona

ali bilo je toga i na terenu. Pošto je taj pokret huliganizma sve više rastao, Engleska vlada morala je poduzeti neke od najoštrijih mjera koje još nitko nikad nije proveo. Tadašnja premijerka Margaret Thatcher ili kako su je zvali Željezna Lady smatrala je da je nogomet elementarna nepogoda i sramota za Britaniju, dok su navijači isto što i životinje nad kojima treba samo vršiti represiju. Način na koji se vršila represija na navijače bio je da su cijene ulaznica enormno dignute jer su navijači bili pretežno radnička klasa (rudari, brodograditelji, industrijski radnici...) te više nisu mogli priuštiti dolazak na stadion. Drugo je pak bilo da ostanu bez posla ako bi prisustvovali ili bili uhićeni od strane policije na nogometnoj utakmici. Infrastruktura bila je na niskim granama i posjećenost na utakmicama na nikad manjoj razini (80-ih godina) jer se nije ulagalo u stadione i oni su bili u katastrofalnom stanju a još se i putem medija stvorila slika da na stadionima vlada nasilje. Margaret Thatcher je zakonima riješila problem huliganizma u Engleskoj. Zakoni su bili vrlo jednostavni, ako netko utrči u teren bit će hapšen i zabranjen ulazak na bilo koji stadion u Engleskoj. Zatim, problematične navijače su par dana prije neke važne utakmice izolirali u policijske stanice, također, svi prekršaji su bili iznimno novčano kažnjavani. Ali tada dolazimo do druge stvari, Željezna Lady jeste riješila huliganizam na stadionima ali tada dolazi do još goreg slučaja a to je da se stvorio mentalitet „Mi vs Oni“ između navijača i policije.

Slika 8. Prikaz Engleskih navijača na stadionu

Izvor: <https://www.irishnews.com/news/2015/05/27/news/crackdown-on-english-football-hooligans-in-dublin-124941/>

Slika 9. Margaret Thatcher

Izvor:https://hr.m.wikipedia.org/wiki/Datoteka:Margaret_Thatcher_cropped2.png

Dolaskom ogromnog sponzorskog i televizijskog novca u Englesku Premier Ligu cijene ulaznica su još više poskupjele i praktički potjerale radničku klasu tj. huligane sa tribina stadiona.

Ovo sve sam naveo zbog toga da se zna o problemima navijača u Engleskoj i kako se taj problem riješio (donekle). Vrlo je bitno naglasiti da su navijači (ne svi) najveći rasisti i homofobi, s toga želim istaknuti da se u današnje vrijeme ne događaju baš takvi slučajevi na nogometnim utakmicama jer ako se i dogodi, ta osoba ili više njih, će doživotno biti izbačeni sa Engleskih stadiona i platiti enormnu novčanu kaznu.

5.1.1.1 Homoseksualizam u Engleskoj Premier Ligi

U današnje vrijeme nema puno slučajeva gdje igrači izlaze u javnost deklarirajući se kao homoseksualci. To je vrlo vjerojatno zbog toga što klubovi sprječavaju nogometaše jer imaju veliki utjecaj na marketing i komercijalizam koji bi mogli biti oštećeni.

Prvi nogometaš u Engleskoj Premier Ligi koji je otvoreno priznao da je homoseksualac bio je njemački nogometaš Thomas Hitzlsperger. Na dan 8.1.2014. stvorio je povijest. Brdo igrača i naravno suigrača odlučilo ga je javno podržati. Pa je primjerice njegov suigrač iz njemačke reprezentacije Lukas Podolski na društvenoj mreži Twitter objavio : „Hrabra i ispravna odluka. Poštovanje Thomas Hitzlsperger. Njegov izlazak van je važan znak u naše doba.“ . Bivši engleski reprezentativac Gary Lineker se također oglasio putem društvenih mreža : „Čestitke Thomasu Hitzlspergeru na hrabrosti postati prvi igrač iz Premier Lige koji je „izašao“.“ Oglasio se i engleski nogometaš Joe Barton poznatiji kao zločesti dečko engleskog nogometa, on je bio mišljenja da je tužno što ljudi poput Thomasa moraju čekati završetak svoje karijere da mogu otvoreno o tome pričati zbog toga što će biti odudivani od drugih ljudi. Nakon svega Thomas je izjavio: „Nije uvijek lako sjediti sa dvadesetoricom muškaraca i slušati viceve o homoseksualcima.“(<http://edition.cnn.com/2014/01/08/sport/football/thomas-hitzlsperger-germany-gay-football/index.html>)

Navijači u Engleskoj su tretirani kao iznimni homofobi, što i ne čudi jer u izvještaju najveće LGBT grupe u Engleskoj, Stonewall, stoji da je preko 70 posto navijača u Engleskoj Premier Ligi, Championshipu, Ligama 1 i 2, skandiraju protiv homoseksualaca. (<https://forum.tm/vijesti/porast-rasizma-i-homofobije-u-engleskom-nogometu-6420>)

Slika 10. Kapetanska traka u Engleskoj Premier Ligi

Izvor: <https://forum.tm/vijesti/porast-rasizma-i-homofobije-u-engleskom-nogometu-6420>

5.1.2 Njemačka

Za razliku od Engleske, Njemačko društvo postalo je tolerantnije i otvorenije prema LGBT osobama. Nisu više toliko u toj ideji o „hiper-mušкости“ u nogometu, nego prihvaćaju i drugačije sportaše. To ne vrijedi za cjelokupno Njemačko društvo jer ipak ima i onih koji ne prihvaćaju LGBT zajednice i takve sportaše u nogometu. Prvenstveno, oni koji su najviše protiv to su navijači (isto kao i u Engleskoj).

Na Njemačkoj nogometnoj sceni, prisutne su 2 glavna aspekta homofobije. Prvi aspekt odnosi se na homofobna skandiranja i povike sa tribina. Dok drugi aspekt je da nedostaje homoseksualnih nogometaša na najvišoj razini koji su otvoreno priznali da su homoseksualci. Zato nas ne čudi što u Njemačkoj Bundes Ligi još nema slučaja da je neki nogometaš otvoreno priznao da je homoseksualac. Što se tiče Njemačkog nogometnog saveza i čelnih ljudi općenito, jednostavno nema dovoljno zajednica ili pokreta koji bi se zagovarali za LGBT osobe i probali iskorijeniti homofobiju iz nogometa.

Slika 11. „Navijači protiv homofobije“

Izvor: <https://www.dw.com/en/homophobia-what-is-sport-doing-to-combat-it/a-46510083>

Njemački nogometni savez (DFB) se malo po malo počeo zalagati protiv homofobije u nogometu te su na stadionu Bayern na utakmici između Njemačke i Mađarske , upalili svijetla u duginim bojama što je znak podrške prema LGBT osobama. (<https://choice.npr.org/index.html?origin=https://www.npr.org/2021/06/23/1009360659/german-stadiums-will-show-their-rainbow-colors-to-support-hungarys-lgbtq-communi>)

Slika 12. Allianz arena, Munchen Njemačka, za vrijeme EURO-a 2020.

Izvor: <https://www.24sata.hr/sport/nijemci-salju-orbanu-poruku-allianz-arena-u-duginim-bojama-769095>

Marcus Urban, bivši njemački profesionalni nogometaš, igrao je u nižim rangovima u Njemačkoj te je nakon završetka svoje karijere otvoreno priznao da je homoseksualac. Saznalo se tako što je 2007. godine Ronny Blaschke izdao knjigu „Igrač skrivač“ koja govori o Marcusu Urbanu. (<https://ronnyblaschke.de/versteckspieler/>) Marcus smatra da je jako teško igrati nogomet i šutjeti o svojoj rodnoj pripadnosti jer mu to može uvelike naštetiti. Mišljenja je da u njemačkim najvišim rangovima ima mnogo homoseksualaca, samo što se oni boje otvoriti u javnosti. Govori da postoji i nada jer se njemačko društvo počelo polako ali sigurno mijenjati prema tom pitanju i da ima sve manje ružnih povika sa tribina stadiona u Njemačkoj.

Slika 13. Marcus Urban

Izvor: <https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/marcus-urban-in-der-zdf-talkshow-maybrit-illner-am-in-news-photo/550595387>

5.1.3 Hrvatska

Hrvati spadaju među tri najhomofobnije nacije u Europi. To je potvrdila anketa Eurobarometra iz 2019.godine. Na pitanje, „Smatrate li da homoseksualci trebaju imati jednaka prava kao heteroseksualci?“, 51 posto Hrvata odgovorio je negativno, te su samo Rumunjska i Slovačka imale negativniji stav o LGBT pravima od nas. (<https://www.liberal.hr/homofobija-transfobija-eurobarometar-lgbt-315>)

Što se tiče nogometa, u Hrvatskoj je sasvim „normalno“ na nogometnoj utakmici prema sucu ili protivničkom igraču/navijaču viknuti „pederu!“ ili nekakav sličan izraz. To se duboko ukorijenilo u naše društvo i mnogi naši sportaši i osobe u sportu su protiv homoseksualaca u nogometu.

Navesti ću samo neke primjere iz Hrvatske gdje su vrlo poznate i važne osobe u nogometu javno bile protiv homoseksualaca.

5.1.3.1 Stjepan Spajić

Stjepan Spajić, popularnog nadimka „Rođo“, rođen je u Divoševcima 7.travnja 1952.godine i umro 21.kolovoza 2004.godine u Zagrebu od zatajenja srca. Bio je predsjednik Nogometnog kluba Hrvatski dragovoljac od 1994. pa sve do svoje smrti. Najviše ga svi pamte po duhovitim izjavama. Nadimak „Rođo“ dobio je zato jer je svoje rečenice skoro uvijek započinjao sa riječima „E moj Rođo...“.

Slika 14. Stjepan Spajić

Izvor: <https://www.24sata.hr/sport/zivio-ro-o-spajicevi-biseri-sagradit-cu-stadion-na-vodi-644861>

Kada je gostovao u emisiji „Drugo lice“ na Novoj TV, zajedno sa Ljubom Ćesićem „Rojsom“ ostao je zapamćen po tome što je na javnoj televiziji otvoreno govorio svoje mišljenje o homoseksualcima. Naravno, imao je negativan stav prema njima i smatra da oni nemaju mjesta u njegovom klubu. Govorio je i protiv srba i crnaca te govori da u njegovom klubu (Hrvatskom dragovoljcu) mogu igrati crnci ali samo ako su katolici. (<https://www.youtube.com/watch?v=5yrX9Y2Mps8&t=80s>)

Slika 15. Rojs i Spajić u emisiji „Drugo lice“

Izvor: <https://cronika.hr/2019/12/najveci-biseri-jesu-li-rodo-i-rojs-bili-ispred-svog-vremena/>

Njegova najpoznatija izjava protiv homoseksualaca je „...Rođo nosi škare“, što upućuje na to da bi on homoseksualcu za vrijeme tuširanja škarama odrezao spolovilo. U Širokom Brijegu u Hercegovini dobio je svoj grafit na kojem piše „Rođo nosi škare“.

Slika 16. Grafit „Rođo nosi škare“

Izvor: <https://www.bljesak.info/lifestyle/flash/legendarni-rodo-dobio-grafit-u-sirokom-brijegu/200289>

5.1.3.2 Ljubo Ćesić „Rojs“

Ljubo Ćesić zvan „Rojs“, hrvatski je general i političar, rođen 20. veljače 1958. u Posušju. Sudjelovao je u domovinskom ratu i bio zapovjednik 66. inženjerijske pukovnije. Kasnije ga se optužuje da je kao pomoćnik ministra obrane i načelnik Sektora za gospodarenje, NK Hrvatskom dragovoljcu otpisao dug od 3 milijuna kuna.

Također, po homofobnim izjavama postao je poznat isto iz emisije „Drugo lice“ u kojem je gostovao sa svojim prijateljem Stjepanom Spajićem. Također je otvoreno govorio protiv

homoseksualaca, zgražajući se prema njima i pozivajući ih da javno priznaju da su homoseksualci, jer kako on kaže, „...*ja volim žene i ja to javno kažem*“.
(<https://www.youtube.com/watch?v=5yrX9Y2Mps8&t=80s>)

Slika 17. Ljubo Česić „Rojs“

Izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Ljubo_%C4%86esi%C4%87

5.1.3.3 Zdravko Mamić

Vrlo vjerojatno najpoznatiji čovjek u hrvatskom nogometu je upravo Zdravko Mamić, donedavni izvršni dopredsjednik Nogometnog kluba Dinamo. Rođen je u Bjelovaru a trenutno se nalazi u BiH zbog bijega iz Hrvatske dan prije izricanja presude jer je 2018. proglašen krivim za izvlačenje novca iz zagrebačkog Dinama.

Poznat je po svojim vulgarnim ispadima na press konferencijama za medije i općenito u javnosti. Imao je mnogo nesuglasica za novinarima koje je često nazivao svakakvim pogrđnim imenima. (<https://www.youtube.com/watch?v=HKzwdpVi1XA>)

Zanimljiva stvar dogodila se prije desetak godina u Hrvatskom nogometu. Čelni čovjek Hrvatskog nogometnog saveza „HNS-a“, Vlatko Marković, za Večernji list izjavio je da dokle god je on predsjednik saveza u reprezentaciji neće igrati homoseksualci te da samo zdravi ljudi igraju nogomet. (<https://www.vecernji.hr/vijesti/vlatko-markovic-je-kriv-diskriminirao-je-homoseksualce-471839>)

Vrhovni sud ga je proglasio krivim zbog takve izjave jer vrši diskriminaciju prema homoseksualcima. Međutim, Zdravko Mamić, za medije daje sličnu izjavu: *“Ne vidim ništa sporno u Markovićevim riječima. U mojoj reprezentaciji gejevi također ne bi igrali. Ne vidim čovjeka gej orijentacije kako ide glavom na kopačku, ali ga vidim kao baletana, tekstopisca, novinara...Inače, često sam bio meta požude gej ljudi.* (<https://www.24sata.hr/sport/mamic-nije-markovic-vrhovni-sud-zdravka-oslobodio-krivnje-288867>)

Nakon te izjave, na noge su se digle mnoge LGBT organizacije želeći istu presudu kao i kod Markovića. Vrhovni sud je na kraju odbio kazniti Zdravka Mamića te su priopćili da on nema utjecaj na odabir igrača koji će igrati u reprezentaciji i da kao izvršni dopredsjednik GNK Dinama ne može odlučivati o tome.

Slika 18. Zdravko Mamić

Izvor: <https://damir-vrdoljak-mandeta.com.hr/novinar/intervjui/92-zdravko-mamic>

5.1.3.4 Josip Brekalo

Josip Brekalo je 23-godišnji nogometaš hrvatske reprezentacije i njemačkog prvoligaša VfL Wolfsburga. Trenutačno se nalazi na posudbi u talijanskom klubu Torino te igra na poziciji krilnog napadača. Brekalo za sebe govori da je veliki vjernik i katolik te da mu je vjera jedna od bitnih stvari u životu.

Nedavno, prije nekoliko sezona, njemački klub VfL Wolfsburg, odlučio je dati podršku LGBT zajednici tako što će kapetani nositi kapetanske trake u duginim bojama. Brekalu se to nije svidjelo jer kako i sam kaže : „Moram reći kako ne mogu u potpunosti stajati iza ove akcije. Moj kršćanski odgoj suprotan je tome. Ja sam strogo vjerski odgojen. Ako netko ima takva uvjerenja OK, ali to je isključivo njihova osobna stvar. Simbol koji izražava stav drugih i drugačijih ja ne želim nositi“. (<https://www.24sata.hr/sport/brekalo-moj-krscanski-odgoj-me-prijeci-da-podrzim-gayeve-587740>)

Također, na društvenim mrežama je lajkao podrugljive i ne primjerene komentare u vezi gay-friendly kampanje svog kluba VfL Wolfsburga. Nakon što su ga njemački mediji doslovno „razapeli“, branio se tako da je tvrdio da mu je mobitel sam lajkao takve komentare te ih je on kasnije i obrisao. Komentar koji je označio sa „Sviđa mi se“ bio je na fotografiji njegovog kapetana iz Wolfsburga Joshue Guilavoguija koji nosi traku u duginim bojama. Na komentaru je pisalo: „Stvarno izgleda usrano, jadni Joshua“.

Slika 19. Josip Brekalo u dresu VfL Wolfsburga

6 BORBA PROTIV HOMOFOTIJE U EUROPI I HRVATSKOJ

Međunarodni dan borbe protiv homofotije je 17. Svibnja. Tog dana u Europskoj uniji promovira se poštovanje, zaštita i promicanje prava LGBT osoba. Taj dan je vrlo važan za LGBT osobe jer još uvijek u svijetu postoje zemlje u kojima te osobe pate od nasilja i diskriminacije a u nekim zemljama postoji i smrtna kazna za njih (zemlje u kojima se provode šerijatski zakoni poput Afganistana i Islamske države- ISIS).

Ove godine tema Međunarodnog dana borbe protiv homofotije bila je : „Zajedno: suprotstavimo se, podržimo jedni druge, izliječimo se.“ Europska unija poziva cjelokupno društvo na promicanje ravnopravnosti i poštivanje raznolikosti ne samo u Europi nego i svugdje u svijetu. Bitno je zajedništvo ljudi u svakodnevnom životu da svi zajedno omogućimo pravo pojedinca na slobodno deklariranje onoga što jesu. (<https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2021/05/16/international-day-against-homophobia-transphobia-and-biphobia-17-may-2021-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu/>)

U Hrvatskoj se ove godine na dan Međunarodne borbe protiv homofotije koristio slogan: „Prekini tišinu“. To se podrazumijeva da osobe koje se deklariraju kao LGBT da istupe i progovore slobodno o svojoj rodnoj pripadnosti. Poziva se i sve druge građane da pokažu razumijevanje prema tim osobama i da daju pravo na slobodu izbora bez diskriminacije i vrijeđanja.

Rezultati istraživanja Zagreb Pride-a o iskustvu diskriminacije, zločina iz mržnje i nasilja prema LGBT osobama govori da je nasilje doživjelo 6 od 10 ispitanih osoba i to na ulicama, školama pa čak i u obiteljskim domovima. Istraživanje je provedeno terenski u razdoblju od travnja do kolovoza 2020.godine i ukupno je bilo ispitano 767 LGBT osoba. (https://zagreb-pride.net/new/wp-content/uploads/2016/01/brutalna_stvarnost_hr_web.pdf)

7 ZAKLJUČAK

Za homofobiju se može reći da je uvelike ukorijenjena u sportu pogotovo kod navijača. Zašto je tome tako mislim da zato jer je to prihvaćeno u tom nekom sportskom žargonu a i premalo se pažnje posvećuje homoseksualnim osobama pogotovo putem medija. Mislim da bi bilo puno lakše takvim osobama javno se otvoriti i priznati da su homoseksualci kada bi mediji stvorili drugačiju sliku o njima. Ljudi često osuđuju prije nego što upoznaju stoga su prema homoseksualcima prisutne velike predrasude, pogotovo u nogometu. Nogomet se još i danas smatra pretežno muškim sportom te neki nogometaši koji jesu homoseksualci ne mogu javno reći svoj stav a neki i ne smiju jer takva bi izjava mogla naštetiti klubu i samom igraču. Ipak, postoji mali pomak u sportu što se tiče homofobije. Društvo je počelo prihvaćati i pridodavati više pažnje LGBT osobama tako što se propagiraju dugine boje na stadionima, kapetanskim trakama, itd... Homofobiju je teško iskorijeniti iz sporta, praktički ne moguće, ali zbog tih LGBT pokreta u samom sportu (nogometu) mislim da će se situacija narednih godina uvelike poboljšati i da nogometaši i ostali sportaši neće biti u strahu te će se moći slobodno otvoriti i priznati da su drugačiji.

8 LITERATURA

1. Magrath, R. (2017.) „To Try and Gain an Advantage for My Team“: Homophobic and Homosexually Themed Chanting among English Football Fans, *Sociology* 1(18), 8-10
2. Cleland, J. (2016.) Sexuality, masculinity and homophobia in association football: An empirical overview of a changing cultural context, *International Review for the Sociology of Sport* 53(4) , 412-422
3. Kaelberer, M. (2020.) Inclusive Masculinities, Homosexuality and Homophobia in German Professional Soccer, *Sexuality and Culture*, 24, 796-808
4. Degele, N. (2019.) Talking Football: Challenging Discrimination and Homophobia
5. Elliot, R. (2017.) The English premier league, *A Socio-Cultural Analysis*, 9, 150-163
6. Cashmore, E., Cleland J. (2014.) Football's Dark side, Corruption, Homophobia, Violence and Racism in the Beautiful Game, 3, 29-46
7. Baiocco, R., Pistella J., Salvati, M., Ioverno, S., Lucidi, F., (2018.) Sports as a risk environment: homophobia and bullying in a sample of gay and heterosexual men, *Journal of Gay and Lesbian Mental Health*
8. Mason, G. (2001). The Spectacle of Violence: Homophobia, Gender and Knowledge (1st ed.). Preuzeto sa: <https://doi.org/10.4324/9780203360781>
9. Griffin, P. (1995.) Homophobia in sport, *The Gay Teen: Educational Practice and Theory for Lesbian, Gay and Bisexual Adolescents*, 9(5), 53-67
10. Lenskyj, H. (1991.) Combating homophobia in sport and physical education, *Sociology of Sport Journal*, 8(1), 61-69
11. Groneberg, M., Funke, C., (2011.) Can gays kick a ball? – On homophobia in soccer, *Combating Homophobia*, 125-137
12. Panek, I. (2020). *Internalizirana homofobija kao pedagoški izazov* (Diplomski rad). Preuzeto sa: <<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:468643>>
13. 24sata, (2012.), Mamić nije Marković – Vrhovni sud Zdravka oslobodio krivnje <<https://www.24sata.hr/sport/mamic-nije-markovic-vrhovni-sud-zdravka-oslobodio-krivnje-288867>> , pristupljeno 10. rujna 2021.

14. Ex-iskon-pleme, (2018.), Hrvatski nogometaš Wolfsburga odbio nositi simbol homoseksualizma neću nositi traku duginih boja ja sam kršćanin <<https://www.ex-iskon-pleme.com/t28346-hrvatski-nogometas-wlfburga-odbio-nositi-simbol-homoseksualizma-necu-nositi-traku-duginih-boja-ja-sam-krscanin>>, pristupljeno 10. rujna 2021.
15. Jabuka.tv, (2017.) Legenradni rodo dobio grafit u Širokom Brijegu <<https://www.jabuka.tv/legendarni-rodo-dobio-grafit-u-sirokom-brijegu>>, pristupljeno 11. rujna 2021.
16. Liberal.hr, (2019.), Porazno: Hrvati među tri najhomofobnije nacije <<https://www.liberal.hr/homofobija-transfobija-eurobarometar-lgbt-315>>, pristupljeno 11. rujna 2021.
17. Forum.tm, (2018.), Porast rasizma i homofobije u engleskom nogometu <<https://forum.tm/vijesti/porast-rasizma-i-homofobije-u-engleskom-nogometu-6420>>, pristupljeno 12. rujna 2021.
18. Tportal.hr, (2013.), Evo zašto engleski nogomet ne žali za Margaret Tacher <<https://www.tportal.hr/sport/clanak/evo-zasto-engleski-nogomet-ne-zali-za-margaret-thatcher-20130409>>, pristupljeno 13. rujna 2021.
19. *Concil of Europe*, (2021.), Tackling homophobia in sport <<https://www.coe.int/en/web/sport/tackling-homophobia-in-sport>>, pristupljeno 13. rujna 2021.
20. The FBI (2011.) FBI Releases 2010 Hate Crime Statistics <<https://archives.fbi.gov/archives/news/pressrel/press-releases/fbi-releases-2010-hate-crime-statistics>> . Pristupljeno: 28. lipnja 2021.
21. Stapić, T. (2012.) *Stavovi prema homoseksualcima*. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, preuzeto sa: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:001025>

9 ŽIVOTOPIS

Zovem se Vanja Vukešin, rođen sam 10.07.1999.godine u Varaždinu. Od rođenja živim sa roditeljima i mlađom sestrom u Družbincu u Komarskoj ulici br. 55, Općina Petrijanec,

Varaždinska županija. Završio sam Osnovnu školu u Petrijancu (od 2006.do 2014.godine), a srednju školu u Varaždinu - Strojarsku i prometnu školu i stekao zanimanje Tehničar za vozila i vozna sredstva (od 2014. Do 2018.godine). U trećem razredu sam bio u Italiji u gradu Rovereto na razmjeni učenika prema Erasmus projektu. Nakon srednje škole sam upisao Kineziološki fakultet u Osijeku (2018.godine) gdje sam i trenutno redoviti student 3 godine. Uz redovito školovanje polazio sam školu stranih jezika, te vješto baratam engleskim jezikom, a nešto slabije njemačkim jezikom. Aktivno i svakodnevno se koristim internetom, računalom i e-mailom, te MS Office paketom (Word, Excel, Power point). Komunikativan sam, marljiv i odgovoran. Posjedujem vozačku dozvolu B kategorije. Tijekom ljetnih mjeseci sam preko Student servisa radio u nekoliko poduzeća u Varaždinu (Gumiimpex GRP d.o.o., Vis Promotex d.o.o.), te time stekao određeno radno iskustvo. Od svoje 8 godine se aktivno bavim sportom, najviše nogometom. Trenutno sam aktivni član NK „Orač“ Petrijanec, te NK „Metalac“ Osijek. Osim nogometa bavim se i ostalim sportovima a najviše trčanjem i plivanjem. Svaki svoj slobodni trenutak provodim trenirajući u prirodi ili teretani. Zbog moje ljubavi prema sportu upisao sam Kineziološki fakultet u Osijeku. Trenutno završavam 3.godinu preddiplomskog – smjer Kineziološka rekreacija kao redovni student. Želja mi je nastaviti studiranje i upisati diplomski sveučilišni studij Kineziološka edukacija.